

До
председателя
на научното жури,
определено със
Заповед №1055/27.10.2017 г.
на ректора на
СА „Д. А. Ценов“
гр. Свищов

СТАНОВИЩЕ

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
по научната специалност „Финанси, парично обръщение кредит и
застраховка (застраховане)“

изготвил становището: доц. д-р Ирена Маркова, научна специалност „Финанси, парично обръщение кредит и застраховка (застраховане)“, член на катедра „Човешки ресурси и социална защита“ при УНСС – гр. София

автор на дисертационния труд: Василена Георгиева Стоева, докторант към катедра „Застраховане и социално дело“ при СА „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов

тема на дисертационния труд: Възможности за разширяване на дела на застраховането в икономиката на България

Представям настоящето становище в качеството си на член на научно жури, избрано от факултетния съвет на факултет „Финанси“ с Протокол № 3/24.10.2017 г. и определено със Заповед № 1055 от 27 октомври 2017 г. на ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов за провеждането на конкурс за „доктор“ по научната специалност „Финанси, парично обръщение кредит и застраховка (застраховане)“. Декларирам, че през последните пет години не съм била в трудовоправни отношения със СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд представлява едно широкообхватно научно изследване, което докторантът прави с цел очертаване на потенциала на застраховането в икономиката на страната. Авторът поставя акцента върху необходимостта от увеличаването на относителния дял на някои конкретни застраховки и предлага въвеждането на нова задължителна застраховка – застраховка срещу климатични промени.

В разработката се защитава изследователската теза, че на българския застрахователен пазар са налице възможности за разширяване обема на застрахователната дейност, което дава отражение върху състоянието на националната икономика.

В процеса на разработването на дисертационния труд правилно са формулирани предмета, обекта и задачите на изследването.

Дисертационният труд е разработен в обем от 183 стандартни страници. Разработката съдържа 30 таблици и 24 фигури.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

От *съдържанието* на дисертационния труд проличава проличава задълбочената теоретична подготовка на доктораната в изследваната проблематика и правилното боравене със специалната застрахователна терминология, нормативната база в областта на застраховането и използването на формулния апарат.

В *структурно отношение* дисертационният труд е издържан. Той се състои от: въведение, три глави, заключение, списък на използваната литература и приложения.

По отношение на *методологията* на изследването докторантът е използвал следните научни методи: индукция и дедукция; анализ и синтез; сравнително описание и др. Използвани са актуални официални статистически данни от НСИ, КФН, БНБ, Евростат.

В изследването си докторантът използва и цитира голям брой *литературни източници*, свързани с темата на дисертационния труд – общо 158 източника, посочени в библиографската справка. Използваните литературни източници са коректно цитирани под линия в основния текст на разработката.

В *заключението* авторът обобщава основните изводи и постигнатите резултати от изследването, като отчита степента на решаване на поставените научни задачи.

Авторефератът е в обем от 39 стандартни страници и отразява основните моменти и постигнати научноизследователски резултати от дисертационния труд. Представена е още справка за научните и научноприложни приноси в разработката, декларация за оригиналност и списък на публикациите, свързани с дисертацията.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд на Василена Георгиева Сточева могат да се открият следните основни научни и научно-приложни приноси:

Първо. Направена е задълбочена характеристика на българската икономика и са анализирани основни показатели за измерване на икономическата дейност – брутен вътрешен продукт, заетост и безработица. Анализ е направен на инвестициите като основен фактор за постигането и поддържането на устойчив икономически растеж.

Второ. Направена е оценка на потенциала за развитие на националния застрахователен пазар чрез анализиране на показателите „застрахователно проникване“, „застрахователна плътност“ и „коефициент на еластичност“ на премийния приход, в резултат на което са направени изводи и авторови обобщения.

Трето. Изведени се основни проблеми на здравното и пенсионното застраховане в контекста на реформата в здравеопазването и пенсионната реформа в България.

Четвърто. Аргументирано са очертани перспективите пред развитието на застраховането срещу безработица като са представени предимствата на разглеждания вид застраховане и тяхното значение за увеличаване на търсенето на българския застрахователен пазар.

Пето. Прави се предложение за въвеждане на задължителна застраховка срещу климатични промени, която да удовлетвори специфични застрахователни потребности и интереси и да подпомогне увеличаването на застрахователните съвкупности на дружествата, респ. увеличаването на броя на потребителите на застрахователния пазар.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

Изясняването на същността на управлението на риска във втора глава е излишно и стои встрани от темата на дисертационния труд. Точка 2 от глава втора представлява описание на вече известни от литературата въпроси. Не е необходимо и изясняването на понятието „риск“, както и описването на функциите на застраховането.

Темата на дисертационния труд е за ролята на застраховането в икономиката на страната, но акцентът в трета глава се поставя предимно върху влиянието на здравното застраховане и върху влиянието на пенсионното застраховане, което е само част от животозастраховането. Не се споменава за ролята на застраховането срещу злополука. Подобен анализ би помогнал на автора да отчете по-ясно влиянието на бранша „Лично застраховане“ за българската икономика.

В глава трета не става ясно какво е значението на другите видове застраховане от бранша „Имуществено застраховане“ в икономиката на страната.

При изясняване на тенденциите в развитието на застрахователната дейност в България, в дисертационния труд се прави анализ само на показателите „премиен приход“ и „застрахователни плащания“, респ. не се анализира „пазарният дял“ и други икономически показатели (гл. 2, т. 3).

Проблемите на здравното и пенсионното застраховане не са разгледани в дълбочина, но се надяваме това да бъде отправна точка и за други бъдещи изследвания на докторанта, очитайки широкият спектър от въпроси в поставената тематика.

Въпросът ми към докторанта е: какво е влиянието на застраховането на професионалната отговорност в контекста на застраховането „Обща гражданска отговорност“ за икономиката на страната?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд на докторант Василена Георгиева Стоева следва да се определи като научно изследване, при което авторът навлиза в проблематика с широка обществена значимост, а именно извеждане ролята на застраховането за икономиката на страната.

Демонстрирането на специални знания на докторанта в разработването на представения труд проличава, както при уметото боравене със специалната терминология, така и при формулирането изводи в резултат от авторови анализи и обобщения.

Високото ниво на научноизследователската работа на докторанта проличава недвусмислено и от представените публикации, свързани с темата на дисертационния труд – една студия (в съавторство), една статия и пет участия с доклади в научни форуми.

В заключение може да се констатира, че дисертационният труд притежава необходимите научни и научно-приложни приноси. Това ми дава основание с пълна увереност да предложа на уважаемите членове научното жури да гласуват **за присъждане** на образователната и научна степен „доктор” по научна специалност „Финанси, парично обръщение кредит и застраховка (застраховане)” на Василена Георгиева Стоева.

12.03.2018 г.
гр. София

Изготвил становището:

(доц. д-р Ирена Маркова)